

POSTANOWIENIE

Dnia 3 września 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z wniosku R. A.
przy uczestnictwie B. A.
o podział majątku wspólnego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 3 września 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania
od postanowienia Sądu Okręgowego w K.
z dnia 21 marca 2019 r., sygn. akt II Ca [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) zł tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Uczestnik wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z powołaniem się na występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), które przedstawił w formie pytań: „1) Czy użycie w treści umowy darowizny sformułowania „stawający oświadczają, że zawierają niniejszą umowę w trybie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników...” przesądza o uznaniu niniejszej umowy za umowę z następcą zawartą na podstawie art. 84 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników; 2) Jaka jest causa umowy darowizny gospodarstwa rolnego zawartej przez rolnika z następcą po wejściu w życie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników zmieniającej model przekazania gospodarstw rolnych poprzez dopuszczenie różnorodności form wyzbycia się gospodarstwa rolnego; 3) Czy w sytuacji, gdy gospodarstwo rolne zostało przekazane następcy przez oboje rodziców, a tylko jedno z nich uzyskało prawo do świadczeń emerytalnych/rentowych przekazane gospodarstwo wchodzi w całości w skład majątku wspólnego nabywcy pozostającego w ustroju wspólności majątkowej małżeńskiej, czy jedynie w udziale, jaki przysługiwał temu z przekazujących, który w związku z przekazaniem gospodarstwa otrzymał prawo do świadczeń emerytalnych/rentowych?”

Uczestnik powołał się również na potrzebę wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) w związku z potrzebą udzielenia odpowiedzi na pytanie: „Czy gospodarstwo rolne przekazane następcy pozostającemu w związku małżeńskim w trybie z art. 84 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społeczni rolników wchodzi w skład majątku wspólnego nabywcy i jego małżonka, czy do majątku osobistego nabywcy”.

Zgodnie z ustaloną linią orzecznictwa powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga wskazania na problem o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygnięty w dotychczasowym orzecznictwie i wymagający pogłębionej wykładni. Skarżący powinien to zagadnienie sformułować oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których ono powstało. Zagadnienie powinno być ponadto „istotne” z uwagi na wagę problemu

interpretacyjnego, którego dotyczy dla systemu prawa. Potrzeba wykładni przepisów prawa, co do zasady ustaje, jeśli ustali ją w swoim orzecznictwie Sąd Najwyższy.

Problemy przedstawione przez uczestnika nie mają cech zagadnienia prawnego w powyższym znaczeniu, gdyż odpowiedzi na sformułowane przez niego pytania albo wynikają wprost z przepisów ustawy, albo zostały już udzielone w jednolitym orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych. W uchwale z 7 lutego 2014 r., III CZP 114/13 (OSNC 2014, nr 12, poz. 118) Sąd Najwyższy przeanalizował orzecznictwo dotyczące umów darowizny i przekazania gospodarstwa rolnego następcy i skonkludował, że „umowa darowizny i umowa przekazania gospodarstwa rolnego następcy to umowy nazwane, mające pewne cechy wspólne, ale różniące się od siebie w istotny sposób. Konstrukcja umowy o przekazanie gospodarstwa rolnego następcy ewoluowała wraz z kolejnymi aktami prawnymi regulującymi system emerytalny rolników w kierunku stopniowego rozszerzenia swobody rolnika - zbywcy w kształtowaniu warunków umowy z nabywcą, ale treść wzajemnych praw i obowiązków, jakie mogły dla siebie przewidzieć strony tej umowy decydowały o jej jeszcze wyraźniejszym zbliżeniu do umowy dożywocia”. Sądy orzekające w niniejszej sprawie poczyniły ustalenia, którymi także Sąd Najwyższy przy rozpoznawaniu skargi kasacyjnej byłby związany (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.), a w świetle których umowa z 12 września 2001 r. zawarta przez rodziców uczestnika z uczestnikiem miała wszelkie cechy umowy przekazania gospodarstwa rolnego następcy, nie zaś umowy darowizny, a gospodarstwo rolne, które po zawarciu przez strony małżeństwa zostało przekazane uczestnikowi weszło w skład majątku wspólnego stron (zob. uchwała Sądu Najwyższego z 28 listopada 2012 r., III CZP 68/12, OSNC 2013, nr 5, poz. 59).

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. oraz - co do kosztów postępowania - art. 98 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c., § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. poz. 1800), orzeczono jak w postanowieniu.

O wynagrodzeniu należnym pełnomocnikowi reprezentującemu uczestnika z urzędu w postępowaniu kasacyjnym Sąd Najwyższy orzekł stosownie do § 2, § 4 ust. 1, § 8 pkt 6 i § 16 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2019 r. poz. 18).

jw